по конфіскаті — другий наклад.

Ч. 56 (10.439). Львів, пятниця 13. березня 1925 Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів. Ринок 10. II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії ... шв. фр., Чехословаччині 22 ч. к. Румунії 120 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 СОТ.

ТРИ ШЛЯХИ.

Дискусія на тему гарантійного пакту зупинилася вкінці на двох пропозиціях і має на меті дві розвязки: або пакт 5-ти держав (ренський) або пакт 7-ми держав (ренський і надвислянський). Перший забезпечує Францію і петрифікує її східні границі, а одночасно дає вільну руку Німеччині в коректурі німецько-польських границь, — другий змагає до забезпечення Франції і Польщі. Автором першого пакту є Англія (Бальфур), яка намагається погодити Францію і Німеччину, забезпечити мир на заході та створити собі пригожі умови для майбутньої воєнної зустрічі з СРСР. на азійському, а може й европейському терені. Зобовязань в справі охорони східно-европейського континенту (Польщі) не хоче брати на себе Англія головно з огляду на Німеччину. В цьому питанні Франція хитається і несміло висуває пакт ренський і надвислянський. В такому випадку пакт 7-ми держав носив би ще яркійший протирадянський характер, не лише на азійському, але головно на европейському терені. Один і другий пакт був би в першу чергу тараном, зверненим проти українських і білоруських земель, — в першому випадку був би це „мирний" таран, в другому випадку навіть воєнний.

Як же до цих пропозицій, побажань і подій ставляться дві державні величини, в які входять головні українські території? Як ставляться до видвигнених пактів СРСР. і Польща, а головним чином ця остання?

Перед Польщею стеляться у звязку з дискусією про пакт такі три шляхи: прийняття англійської тези, порозуміння з Німеччиною і зближення до СРСР., а радше до Росії.

Прийняття Польщею англійської тези є рівнозначне з помітними територіальними змінами в користь Німеччини. Польща мусілаб втратити значну частину Сілезії, Поморя і данцігський коридор, а за те одержати тільки доступ до данцігської пристані з ласки Німеччини. Цю тезу розглядали ми вже досить вичерпуючо. Вона не є прихильна для Польщі, бо відбирає їй частину західних провінцій, а в заміну не дає нічого. Крик польської преси, тривога польського громадянства і темпераментність польських політиків є мірою підвисшеної температури і стихійної реакції проти англійської тези.

Другий шлях — це порозуміння Польщі і Німеччини. І тут Польща мусілаб втратити значну частину своїх теперішних західних провінцій, але з моментом вирівнання територіальних розбіжностей припинилась би незгода між обома державами. В такому випадку Польща в значній мірі відсахнулась би від Франції і увійшла би в орбіту німецької політики. Окремо від ренського пакту, від гарантій Англії й Німеччини у відношенні до Франції, наступив би надвислянський гарантійний пакт. Німеччина забезпечилаб Польщі її східні „креси", звертаючи вістря своєї економічної політики, а радше економічного насилля проти СРСР. Користи економічного співділання Німеччини й Польщі булиб без сумніву значні, а не виключене й мілітарне співділання на випадок війни з СРСР. Зупинитися Польщі на цьому шляху — значить прийняти тезу німецького націоналізму й консерватизму, заступленого Людендорфом. Правда, цей шлях не викликує захоплення в Польщі, та не виключений в прикрому положенні також поворот і до цеї концепції. Ясно, що вступлення на шлях порозуміння з Німеччиною було би нічим иншим, тільки поворотом до безелерівщини.

Та нас найбільше цікавить третій шлях: зближення до СРСР. Під кінець лютого цр., якраз після невдатних спроб мін. Скшиньского сцементувати антирадянський балтійський бльок, почули ми в комісії закордонних справ польського сойму з уст того самого міністра недвозначні освідчини на адресу СРСР. Справді цікава метаморфоза! Мін. Скшиньскі по поголоскам є мужем довіря польської лівиці, але у відношенні до СРСР. заступає плятформу закордонної політики польської правиці. Правда, в останньому часі зголосили своє приступлення до цього напрямку в закордонній політиці Польщі також пепесівці. Цікаво й те, що закордонна політика польської реакції у відношенні до СРСР. в Англії й Франції є політикою лівих груп.

Мін. Скшиньскі проголосив вступлення на шлях порозуміння з СРСР. і здійснення сусідського співжиття. З Росією (технічний термін мін. Скшиньского) Польща бажає вести розмови, не хоче створювати трудношів, намагається довести до торговельної умови та полагоди питань, звязаних з рижським трактатом. В змаганні до осягнення намічених цілей, мін. Скшиньскі різко відділює III. Інтернаціонал і його пропаганду від політики московського уряду.

Це становище в повній основі піддержують польські реакційні партії (Козіцкі і Строньскі), кладучи натиск на вдержання мирних відносин з СРСР. Польська реакція вірить, що в СРСР. дійде до такого укладу внутрішнього життя, що дозволить Польщі повести політику чинної прихильности до европейського Сходу. Мін. Скшиньского піддержав також пепесівець Ліберман, кажучи, що за всяку ціну слід вдержати мир з Росією. Найзавзятійшим ворогом Польщі уважають недавні пепесівські германофіли і ряні русофоби Німеччину, повну несподіванок для цілого світа. Взагалі майже увесь польський сойм за вийнятком визволенців-пілсудчиків вступив на шлях зближення до СРСР.

І слід ствердити, що це становище Польщі найшло прихильний відгомін серед керманичів радянської влади. Недавня промова Чічеріна в Тифлісі теж змагає до вирівнання непорозумінь з Польщею і є спробою інтимнійшою зближення між СРСР. і Польщею. Розуміється, плятформою цього зближення є рижський трактат. Проти мягкого, навіть солодкого голосу Чічеріна виступили делегати України й Білоруси, та ця них нагнивав Риков, кажучи, що змаганням СРСР. є відтягнути Польщу від західного, з природи річи протирадянського бльоку. Таким чином годиться ствердити з одного боку наростаючі розходження між Харковом (і Минськом) та Москвою на точці відношення до Польщі, а з другого боку факт зближення між Польщею і СРСР., а радше Росією. Кажемо: радше Росією в тому розумінні, що таке зближення є в інтересі російської федеративної республики, в інтересі російського народу, який не має з Поляками ніяких порахунків, але є проти інтересів України і Білоруси, проти інтересів українського і білоруського народу.

Та незапереченим є факт зближення між Росією і Польщею на плятформі рижського трактату.

Російсько-польське зближення на довгі-довгі літа запетрифікує сучасне територіяльне розмежування на сході. Російсько-польське зближення може довести хіба до деякого полекшення долі українського народу в Польщі

. але тільки тоді, коли український уряд усею всею силою наляже на московський центр і примусить його мати на увазі не лише інтереси російської нації, але й злиденну долю українського народу.

Ф. Ф.

Чічерін про закордонну політику СРСР.

В Тифлісі почалася дня 2. березня цр. чергова сесія Всесоюзного Центрального Виконавчого Комітету Рад, на якій виголосив експозе про закордонну політику СРСР. народний комісар закордонних справ Чічерін. Він вказав на те, що між Злученими Державами та Англією заістнували останніми часами деякі розходження. Зєдинені Держави змінюють курс своєї політики у відношенні до Китаю, де намагаються позискати симпатії народу. Залежна від фінансової сили Англії Франція не може ініціювати та розвинути приятної для СРСР. політики на Сході.

Німеччина при всяких заходах для рівноуправнення і порозуміння з Антантою не зірве приязних взаємин зі СРСР. з огляду на забезпеку зі Сходу. Многі непорозуміння з Англією свідчать про неминучу потребу порозуміння з нею, що скоро наступить. Англійський дипльоматичний представник запевнив Чічеріна від імени Чемберлена, що Англія не має ніякого наміру творити якийнебудь протибольшевицький бльок.

Франція вже рішила передати СРСР. т. зв. бізертську фльоту, яка була в руках Врангеля. Тим вона усунула одну з найважніщих перепон до взаїмного зближення.

Щож до Польщі, „то виступи польських міністрів можна прирівнати до бочки меду з великою ложкою дьогтю: похвали для Болдуїна, з потім виявь охоти порозуміння зі СРСР в справі дальшої долі рижського договору та торговельних взаємин. Уряд СРСР. бажає унормування відносин. І треба собі тільки побажати того, щоби й польський уряд йшов енергічно таким же шляхом порозуміння.

Найбільшою болячкою в ці справі є кордонні непорозуміння.

Польський уряд зігнорував пропозицію радянського уряду на створення спільної комісії для розвілення інциденту в Яилод а через те уряд СРСР. сам провірив справу та сконстатував, що нападниками були польські жовніри. Польський уряд для улекшення майбутнього зближення повинен не допускати до кордонних інцидентів. Уряд СРСР бажає собі дуже заключити з Польщею ветеринарійну конвенцію. На ній дуже залежить в першу чергу Україні. А Польща що сразу зволікає. Спроба створити польсько-балтійський протибольшевицький союз у Гельсінгфорсі не вдалася. По Гельсінгфорсі вага польської політики знов похилилася в сторону СРСР. Теперішня байдужість Англії до польських справ (Данціг, справа ревізії західних польських кордонів) принзволює польський уряд до виявлення більше доброї волі в полагодженні спільних справ зі СРСР.

В дискусії над експозе доповідача Чічеріна українські та білоруські делегати за те, що він трактує Польщу та її політику незвичайно мягко. У відповідь на те заявив Риков, що метою большевицької політики є вирвати Польщу з рук західних держав, які хочуть її зробити своїм знаряддям проти СРСР.

Якщо вірити в щирість промови Чічеріна та Рикова, то слід підкреслити незвичайно миролюбивий тон тих промов, а зокрема у відношенню до Польщі. Безперечно, що ці миролюбиві настрої найвідповідальнійших большевицьких політиків будуть дуже на руку теперішній польській дипльоматії у звязку з німецькими гарантійними предложеннями. Одначе, коли взяти на увагу підкреслену Чічеріном приязнь СРСР до Німеччини в тій же промові, то миролюбивий настрій до Польщі слід вважати тільки дипльоматичним маневром.

Нова турецька кріза.

Повстання Курдів. — Сила традиції. — Европейські інтереси.

Міністерська кріза в Ангорі є крізою всього турецького устрою, встановленого останньою революцією. На місце Феті Бея прийшов Ісмет паша не нормальним шляхом голосуючого парляменту, а в наслідок приватної наради, яку зібрала більшість його членів. Феті Бея признали надто мало енергійним супроти повстання Курдів і передали владу кабінетові з характером більше військовим.

Яка справжня причина бунту Курдів? Протест проти надто сильної світської політики, яка хоче заступити вікову політику релігійних впливів. Шейк Саїд, що проводить Курдами хоче утворити автономний уряд і відродити каліфат, який мав би перейти до одного із синів Абдуль Гаміда. 8.000 людей Саїда не в силі знищити ладу заведеного кемалістами; одначе бунт Курдів є поважною пересторогою для ангорського уряду. Внутрішні справи Туреччини є звязані ніжними нитками з політикою европейських держав. Згідно з франко-турецькою умовою з 1921 р., Франція дозволила на транспорт турецького війська через св

рійську територію, але лише у такій силі, в якій це необхідне для придавлення повстання Курдів.

Це застереження зроблене з огляду на небезпеку можливого загроження турецькою армією Іраку, яким піклується Англія. Адже стала справа Моссуля має саме прийти на чергу дня в Лізі Націй. Курдське повстання вибухло в дуже непригожий мент для ангорського уряду; воно може служити доказом, що населення спірних територій не годиться на приналежність до Туреччини. Є підстави думати, що шейк Саїд є знаряддям Англії. Крім повстання Курдів новий турецький кабінет має клопіт ще зі самим Константинополем, ворожим супроти Ангори. Константинопіль, утративши давне значіння столиці, від двох літ переходить гостру економічну кризу і став осідком боротьби партій та заговорів. Сама Туреччина з 14 міліонів населення зійшла на 8 міліонів.

Сміливі спроби нових володарів Туреччини надибують великі труднощі в самій атмосфері держави, яку важко перетворити в національну одиницю.

Сучасна европеїзація та націоналізація імперії будованої віками на основах релігійних іде пиняво. Нарід не підготовлений до демократичних реформ, ще надто сильно привязаний до форм життя, які новий уряд уважає пересудами. В інтересі европейських держав лежить те, щоби Туреччина дбала за мир на Сході. З цією метою вони піддержать її силу та авторитет, хоча одночасно не хотять їй позволити поширювати свій вплив на землі, якими сами опікуються.

Листи з Варшави.

(Від власного кореспондента.)

Зїзд Росіян.

Мені вже доводилося спинятись на виступі з парляментської трибуни соймового посла п. Серебреннікова як заступника галицьких москвофілів. Після того енергійний російський посол обїздив пів Европу, виступав у Парижі, Берліні й Празі перед всесвітною російською еміграцією у справі важкого становища у Польщі російської меншости, а по приїзді знову завітав, як відомо, до Львова. З газетних інформацій ми знаємо, що там він перед своїми „малоросами" відспівав оду на честь „ідеальної" польскої конституції і разом з тим жалівся на прикрі умови для культурно-освітньої справи Росіян, яким „ідеальна конституція" не признає навіть тих скромних прав, що їх мають инші національні меншости.

Маємо відомости, що львівський виступ п. Серебреннікова дуже сподобався декому в польському міністерстві внутрішніх справ. І це цілком зрозуміло, — та не тільки тому, що розкладова акція серед українства завжди прихильно зустрічається в певних польських колах, але й тому, що між польськими урядовими чинниками істнує тепер досить виразна русофільська течія. До неї між иншим належить і бувший київський адвокат, а тепер віце-міністр внутрішніх справ п. Смульскі, що відає спеціяльно „кресами". У Києві він спеціялізувався, як повірений і судовий оборонець великих польських землевласників і, само собою зрозуміло, ставиться до українства цілком негативно. В польському уряді Смульскі відограє ролю противотрут Тугута, що на кожному кроці запевняє про свою прихильність і коректність відносно української й білоруської меншостей. Здається, що ще й до цієї пори не цілком залагоджені ті тертя, які виникли на цім грунті між віцепремієром та міністерством внутрішніх справ. Принаймні ще недавно Тугут висловлювався перед деким з послів, що в скорому часі може вернутися знов до свого місця в соймі.

Але не це власне я хотів зазначити, а те, що за підтримкою п. Смульского послові Серебреннікові пощастило дуже швидко і без всяких перешкод одержати дозвіл на улаштування в Варшаві 22—25 березня зїзду „діячів російської освіти" в Польщі. Міністерство затвердило програму зїзду. Один з російських педагогів г. Сокольцов визнає на сторінках газети „За свободу", що „зїзд виходив далеко за межі зїзду чисто педагогічного або професійно учительського. Охоплюючи те й друге, він обіймає справу російської освіти у Польщі в цілім її обсягу, як підставу культурно-національної меншости в Польщі".

Все це дуже добре, та є тут одно величе „але", на яке доводиться звернути пильну увагу. Те „але" торкається тої невгамованої національної агресивности, якою перейняті Росіяне щодо Українців і Білорусів. Між иншим, отверто зазначив це редактор „За свободу" п. Філософов у своїй статті з приводу закордонних виступів п. Серебреннікова. Не можу навести буквальної цитати з тої статті, але сенс її такий, що якби польський закон визнав за Росіянами в Польщі право національної меншости, то чимало Росіян залтраж включилиб у склад тієї меншости і Українців і Білорусинів: все це, мовляв, „русскіе люди".

Ми не повинні ігнорувати цю національну пожадливість Росіян, бо населення тих місцевостей, які поверх сотки років перебували під Москвою з її русифікаційними пресіями і впливами, уявляють досить вдячний матеріял для культурно-освітньої акції своїх недавніх „хазяїв" — особливо по містах і містечках. Ми чули, мов би деякі міщухи на Волині і тепер вже заявляють, що бажалиб мати не польську і не українську, а російську школу. Допускаємо цілковиту можливість таких випадків, бо на Волині денаціоналізація та обмосковлення провадились з особливим напруженням. Перед революцією тут були головні фортеці „Союза русскаго народа", тут інтензивно працювали епископи Антоній і Евлогій, архимандрит Віталій, ієромонах Іліодор і чимало инших тойовників московщини. Можна з певністю сказати, що проводирі російської меншости в Польщі не відмовляться продовжувати їх акцію — очевидно mutatis mutandis, себто при кращій її пристойними ліберально-демократичними коментаріями. Коли російські соціялісти з Черновим на чолі не соромляться заключати з польськими соціялістами умови відносно українських та білоруських земель, то чого можна чекати від більш правих російських елементів?

Для нас не підлягає сумніву, що майбутній культурно-освітній зїзд Росіян, в якому приймуть участь і еміґранти, виявить чимало ворожих нам тенденцій, і з ним доведеться пильно рахуватися тим, хто стоїть на сторожі наших національних інтересів взагалі і освітніх зосібна.

Sевах.

---

15 с. м. здержується висилку часопису тим Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою за біжучий місяць. Передплата на біжучий місяць 4·20 зол.

Шкільний плебісцит.

Деякі поучення в справах шкільної акції.

І. Осторога перед перекреслюванням слів „ruski, rusiński".

У зразках шкільних деклярацій, які виповнюють батьки українських дітей находиться в скобках побіч слова „український" слова „ruski rusiński", себто назви, які вживають польські закони на означення української народности. В українських зразках деклярацій жадають батьки дітей української мови навчання тому, що так ми себе і свою мову називаємо. Однак щоби польським властям не дати нагоди до шикан, поміщуємо в скобках слова „ruski, rusiński", тому що так власти називають нас і нашу мову. Міністерство освіти і Тугут заявили, що тільки тоді деклярації будуть признані важними, коли побіч слова український будуть слова „ruski, rusiński". Деякі наші громади викреслюють слова „ruski, rusiński". Така поведінка є в даному випадку недоцільна і може наразити наших громадян на уневажнення шкільних деклярацій.

II. До кого і як вноситься шкільні деклярації.

Коли в громаді батьки українських дітей виповнять шкільні деклярації а громадський уряд, нотар або суд ствердять власноручність їх підписів, вноситься деклярації до шкільного інспектора в речинці до 31. березня включно. Ані закон ані виконавчий розпорядок не подають, чи деклярації має вносити кожний окремо, чи всі з одної громади разом. Щоби мати контролю над цілою справою і унеможливити надужиття шкільних інспекторів, слід збірно вносить деклярації. Найкраще буде, коли один свідомий громадянин сам батько дитини в школі збере від усіх батьків з одної громади деклярації, зложить їх в порядку (свою на першім місці), спише скільки є деклярацій і за скільки дітей і віднесе їх до шкільного інспектора.

До деклярацій, які відносяться до шкільного інспектора, можна долучити супровідне письмо слідуючого змісту:

До Пана шкільного Інспектора
в . . . . . .

Підписаний мешканець громади . . . повіту . . . . . і товариші, батьки чи то правні заступники дітей в шкільному віці, що належать до одної шкільної округи вносять (таке то число) . . . деклярацій за (стільки то) . . . . . дітей з домаганням української мови навчання в школі.

Про рішення справи через п. Куратора просять згідно з постановою § 12. виконавчого розпорядку повідомити інтересованих родичів до рук підписаного.

. . . . . . дня . . . . . 1925.

. . . .
Підпис і точна адреса

Таке супровідне письмо добре внести тому, щоби власти знали на чию адресу має прийти відповідь, бо часом могли би вислати відповідь на адресу такого батька підписаного на деклярації, який менше цікавиться справою. Деякі шкільні інспектори відмовляються приймати супровідні письма, заявляючи, що закон не предвиджує цього. У тих випадках треба зректися вношення супровідних писем. За те дуже важною річю являється, щоби в руках батьків лишився доказ, скільки внесено деклярацій і за скільки дітей. Це можна зробити так, що один з батьків віднесе шкільні деклярації до інспектора і на окремо виготовленім рубрум зажадає потвердження.

Таке рубрум має виглядати ось як:

До Шкільного Інспектора
в . . . . . .

Батьки українських дітей в громаді . . . . складають . . . . . (подати число) деклярацій за . . . . . (подати число) дітей з домаганням української мови навчання в школі.

Дня . . . . березня 1925.

М. ВОЗНЯК. 3)

Шевченко й княжна Репніна.

Розуміється, четвертак або копозик*) відогравали ролю; одначе деколи гостей було так багато, нелад доходив до такого хаосу, що й підкуплені лакеї не могли нічого зробити для своїх клієнтів. Але ці життєві невигоди винагороджувало ріжнородне й веселе товариство, що від ранку збиралося у вітальнях, де дами й дівчата, одна перед другою, старалися бути приємними, гарними й показували свої вишукані та розкішні туалети. Балі Т. Г. Вільхівської були для України свого роду Версалем: туди везлися на показ наймодніші сукні, найновіші фігури мазура, найзнаменитші калямбури**), — і там же бував деколи перший виїзд дівчини, що до того часу ходила в коротенькій суконці та в мережевих штанятах. Там завязувалися сердешні романи, відбувалися катастрофи оповіщувалася врода й установлювалася слава танцюристів і танцюристок. Егеж, подібні балі вже не повторюються, бо тепер не багато найдеться охочих їхати за півтораста верст із родинами на триденний танець, та й ледви чи найдеться дідич, готовий викинути кілька тисяч рублів на подібні забави. Величезна, на два поверхи саля ледви могла помістити товариство, хоча немала частина гостей займала инші комнати й багато мущин грало в карти по своїх кватирах. Старовинні меблі, квіти, минуло-вікові дзеркала й заслони все це при освітленні й найновіших костюмах, під звуки музики, уявляло незвичайно цікаву картину... Зимові балі були блискучі, але літні далеко веселіші тому, що по танцях, на світанку, товариство виходило на поріг перед домом, заставлений квітами, гуляло по саді, й тут при блисках ранньої зорі договорювалися ті речі, котрі якось завмирали в душній балевій атмосфері".

В атмосфері такого панського життя чигала на Шевченка небезпека, що лишила глибокі сліди в дальшім його житті й розвитку. Як же ставилося високе українське панство до музи Шевченка? Згідно з згадками Афанасєва-Чужбинського, хоча в тім часі крім Енеїди Котляревського, котрої дівчатам не давали читати, були вже на українській мові повісти Квітки, Полтава й Приказки Гребінки, ходили по руках рукописні писання Гулака-Артемовського, „але все це читалося якось мляво вищими колами. Поява „Кобзаря" миттю розбудила апатію й викликала любов до рідного слова, вигнаного з уживання не тільки в товаристві вищого стану, але й в розмові з селянами, що старалися, очевидно смішно, висловлюватися по російськи. Сміливо можу сказати, — пише Афанасєв-Чужбинський у своїх Споминах, — що по появі „Кобзаря" більшість узялася за повісти Квітки. В 1843 р. Шевченка знали вже українські пани". Навіть між жінками деяких освічених панів починалися змагання до національної літератури: „вони наввипередки читали „Кобзаря" Шевченка, виданого в Петербурзі".

До Мосівки приїхав Шевченко з Евгеном Гребінкою. Товариш Гребінки звернув увагу Афанасєва-Чужбинського. Його товариш був середнього росту, тілистий; на перший погляд його обличчя видавалося звичайним, але очі світилися таким розумним і виразним світлом, що мимоволі я звернув увагу на нього — каже Афанасєв-Чужбинський, що вже, не знаючи особисто Шевченка, надрукував у „Молодику" своє посланіє до Шевченка. Гребінка познайомив обох і Афанасєв-Чужбинський запросив Шевченка до своєї комнати. Почалася розмова. „Одначе недовго ми розмовляли — оповідає Афанасєв-Чужбинський. Вістка про приїзд Шевченка миттю рознеслася по всім домі й моя кватира наповнилася величниками, що приходили познайомитися з рідним поетом. Прийшов і Гребінка й ми пішли в залю. Всі гості товпилися при вході й навіть пересадні пані, що инакше не говорили, як по французьки, й ті з цікавістю очікували появи Шевченка. Поета очевидно зворушило блискуче прийняття й після звичайного представлення господині, що рішуче не розуміла, кого їй представляли, Шевченко сів у колі дам в товаристві С. Л. Закревської. Цілий день він був предметом загальної уваги, з виїмком двох-трьох осіб, що не признавали не тільки „української, але й російської поезії і мявчили тільки про Гюго й Ламартіна. Швидко Шевченко зробився як свій із усіма й був неначе вдома. Багато гарних осіб деклямували йому з памяти уривки з його творів, і він особливо хвалив чистоту полтавського наріччя. Вплив цієї чистої речі відбився на його останніх творах, а в перших замітна перевага задніпрянського говору. По вечері одна весела компанія мущин затягнула Шевченка в свої кімнати, куди услужний буфетчик відпровадив відповідну скількість звеселюючих напитків. Серед голосних тоастів і привітів Тарас присівся до мене й сказав, що він не сподівався зустрінути такої зичливости від дідичів і що йому дуже подобалися деякі молодиці й дівчата. Взагалі він мав гумор і не говорив инакше, як по українськи".

(Продовження буде.

*) Пятьдесять копійок.
**) Двозначні дотепи.

Після заяв урядових кругів і декларації і таке рубрум (потвердження вільні від стемплевих оплат. Однак деякі інспектори жадають на рубрум і супровіднім письмі стемплі по 20 гр. Де власти вимагають цього, то з огляду на короткий реченець — треба давати стемпель за 20 гр., аби лише спекатися шикан.

Власть, до якої вноситься декларації, є обовязана дати потвердження на внесення їх, себто ствердити рубрум. Однак трапляється, що деякі інспектори не хотять видавати посвідок. Така їх поведінка є противзаконна і тому треба вносити на них жалоби.

Коли інспектор не хоче потвердити рубрум, слід вислати декларації почтою порученим листом і при свідках ствердити, яку скількість декларацій вислано почтою, щоби в пізнійшім часі можна було ствердити це свідками.

Супровідні письма і рубра видав друком Кружок УПТ-ва в Тернополі вул. Міцкевича ч. 9. і там можна їх набувати.

Як на Холмщині...

Польські апетити на церкву в Суходолі, товмацького повіту.

Легкість, з якою фанатично-шовіністичне польське духовенство, при допомозі поліції й инших адміністративних чинників загарбало до 500 б. уніятських церков на Холмщині, Підляшу й Полісю, а частинно й на Волині, дала товчок деяким латино-польським духовникам кинутися на загарбання поодиноких гр. кат. церков в Галичині, щоби переміняти їх на костели. Не досить того, що вся „відбудова" знищеної Галичини виявилася у відбудові і розбудові косцьолків, польських шкіл і „людових" домів, але ще й зростають апетити на добро і власність українського народу. Відома вже справа з церквою в Маріямполі, станиславівського повіту, а тепер знов надходять вістки про наступ на церкву в присілку Суходіл (громада Будзин), товмацького повіту.

У цьому присілку є трохи латинників, але більшість гр. католиків. Від давен давна істнувала гармонія між громадянами обох обрядів. Ще перед війною задумали мешканці Суходола гр. кат. обряду побудувати собі церковцю. Купили матеріял, звезли каміння на підмуровку і т. и. В цих роботах помагали гр. католикам також громадяне-латинники. Але церковцю фактично звигнено коштами багатого (до 200-моргового) селянина Пилипа Шкляра, власника хутора Березина, що притикає до Суходолу на його власному грунті. Перед двома роками церковцю викінчено, поміщено навіть напис: „Фондація Филипа Шкляра", щоби не було ніякого сумніву щодо власности церкви, посвячено і почато (що другу або що третю неділю) відправляти богослуження. Спершу правив там богослуження парох с. Долини о. Коропецький, а опісля прилучено Суходіл до парохії Делева і богослуження відправляв делівський парох о. Іванців. Так було на протязі двох літ.

Та недавно розпочався наступ латинників на церковцю в Суходолі під проводом польського ксьондза в Делеві. І тут тільки недавно повстала латинська парафія. На латинського пароха прийшов до Делеви молодий завзятий шовініст. Першим його ділом було посіяти роздор між гр.-католиками і латинниками. В Делеві змобілізував він латинників, які до війни були навіть українськими патріотами, щоби загарбати грунт, куплений під будову Нар. Дому. Це так розгорячкувало донедавна спокійних громадян обох віроісповідних груп, що прийшло до поголовної бійки між односельчанами. Тепер же енергія ксьондза звернена на загарбання для латино-католиків церковці в Суходолі. Поки-що справа пішла на судову дорогу. Вже й призначена розправа. Власників церковці боронить адвокат д-р Ів. Макух в Товмачі. Важко сказати, чим в нинішніх умовах покінчиться цей наступ, та не підлягає сумніву, що законні власники не дадуть собі загарбати своєї власности. А до чого доведуть такі безправні акти шовіністичних загорільців, не важко передбачити. Хто сіє вітер, збирає бурю.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Тугут уступить?

„Хвіля" звідомляє, що віцепрем. Тугут уступить уже в найблищих днях, бо не найде більшости для проекту про пос. вибори.

Справа ґар. договору.

З Женеви звідомляють, що справу ревізії ґарант. постанов версайльського мира покищо відложено. Еріо й Чемберлен порозумілися, що насамперед Німеччина мусить ввійти до С. Народів, опісля розглядатимуть її проект.

Литва зриває взаємини з Ватиканом.

В Ковні відбуваються бурливі маніфестації проти Ватикану й Польщі з приводу конкордату Польщі з Ватиканом. На ратушевій пл. було яких 5.000 людя. На вічах бесідники вельми гостро виступають проти Ватикану, котрий своїм авторитетом попирає окупацію прастарої лит. столиці Польщею. Ухвалили зірвати взаємини з Ватиканом і видалити нунція з Ковна. В ковенськім соймі зголосили інтерпеляцію в справі конкордату й польонофільства нунція в Ковні.

Становище Румунії.

З Букарешту звідомляють, що румунський уряд займає вижидаюче становище супроти німецького предложення, але є думки, що договір годі заключувати без участи східних союзників.

Союз Народів.

Довірочні наради Союзу Народів 10. III. торкалися справи, яку має обговорити Чемберлен. Заява Чемберлена, апробована англійським кабінетом, має 2000 слів. Можливо, що справа Данціґа найдеться на завтрішньому засіданні. Данціґські делегати роблять заходи, щоби Данціґ узнати зовсім незалежною державою. На довірочнім засіданні обговорювано справу евент. контролі нім. зброєнь. На предложення Бріяна відложено дискусію над контролею надренської смуги до червня.

Пропозиції Радека Польщі.

Радек у „Правді" обговорює справу границь Польщі. СРСР. вважає справу ґарант. договору малозначною, то радше доказ, що зах. держави не вірять, щоби версальський договір можна виконати. Теперішний мент дає Польщі нагоду для нових виглядів польсько-радянської політики. Польща повинна тепер подумати над польсько-рад. взаєминами і направити попонені помилки. СРСР. дасть Польщі найвиразнійшу відповідь. Заява Німеччини, що мирно хоче полагодити непорозуміння з Польщею, то доказ, що міжнар. положення Польщі погіршилося.

За зірвання німецько-польських переговорів.

„Тел. Уніон" звідомляє, що берлінські політичні кола дуже песимістично дивляться на справу торговельних переговорів із Польщею. Навіть кола, котрі досі були за торговельними переговорами поважно застановляються, чи німецький уряд не заслугує на критику, коли засідає до переговорів із людьми, котрі принайменше толеруванням заохочують до нападів на Німеччину.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Лютий і Березень

або балі, концерти і чайні вечері.

Як місяць лютий є часом дефінітивних балів, так березень є місяцем нудних концертів і ще нуднійших чайних вечерів.

В лютім кожде товариство, кожний гурток людей старається дати баль, якого прибуток призначений на „Рідну Школу", Українських Інвалідів чи на инші націонапьні ціли. І хоч досвід учить, що баль раз на десять літ дає дохід, ніхто цього не бере собі до серця!... балі їдуть як гуде.

Вірю, що як би у нас істнувало „Похоронне Товариство", то й воно не втерпілоб, щоб не дати „великих традиційних вечерниць". Хто знає, чи не мало би прибутку, бо кождий ішов би на баль ради того, щоб дістати потім знижку на свій похорон. Адже відома річ, що в нас смертність мала тільки тому, що люде бояться величезних коштів похорону.

В березні місце балів займають концерти і чайні вечері.

Концерти дають усякі товариства, кооперативи, корпорації і содаліції. На кождім з тих концертів обовязково мусить бути вступне слово, декламація і тенорове сольо.

Вступне слово і декламації є все майже ті самі, зміняється тільки тенорове сольо. Від 1848 до 1908 співалося „Помарніла наша доля", а від 1908 до нинішних часів „Гетьмани, гетьмани!" Значить, незадовго (за 43 роки) перейдуть солісти-тенори на нову пісню.

На загал концерти в нас проходять з більшим успіхом як балі, бо дають прибуток, хоч умови спання ті самі що й на вечерницях з танцями. Требаб тільки закинути непотрібну звичку оплесків, бо вони виривають публику з блаженного настрою дрімоти і витворюють несимпатичні вражіння з концертів.

Зате зовсім инакше виглядають Чайні Вечері. Назва „чайні" походить від того, що на них дуже рідко коли можна дістати чаю. Вони відбуваються в малих льокалях звичайно в „Бесіді" і хоч на них панує традиційна скучність, але спати не можна, бо нема місця. Публика ледви може знайти місце до стояння.

Якщо чайний вечір відбувається в „Бесіді", більшу часть простору забирають зовсім справедливо карткові столики з найліпшими віртуозами Львова. Решта льокалю (2 кімнати) ділять по половині між собою: буфетні столи і прибувші гості (100—150 осіб).

Хтось подумає собі, що на чайних вечерах не повинні люде грати в карти. Признаюся, що й я так донедавна думав. Але від останнього чайного вечера я змінив зовсім думку.

Гравці в карти є конечні, бо вони дуже часто, може неохотно, піддержують спільну веселість і розбуджують здрімлу публику.

Возьмім останній чайний вечір.

Звісно з програмою на підвисшенні виходить рецитаторка, знана не тільки у Львові, але і в околиці. Не минає пів години, а вже все завмерло, заснуло віддих і наставлено ухи. Одні картярі зайняті своєю грою не зважають ні нащо і стукають картами.

— Вийшла в поле руська сила
Хоругвами поле вкрила...

Тут рецитаторка робить артистичну павзу, а від картового столика гуде якийсь підірточаний бас:

— Та що ви плетете?...

Ясно, що воно не відноситься до рецитаторки, але саля вже в добрім гуморі.

... — Не так тії, що іскри крешуть
А висині в полі брешуть!

Знову артистична павза і знову сердитий голос того карт:

— Вглядає, що ніби я брешу?!...

На салі де-не-де придушений сміх, а схвильована рецитаторка не робить уже артистичних павз і кінчить одним духом рецитацію.

Сходить з естради під грім рясних оплесків публики і... картових столиків.

За хвилю на естраді цитрист. Саля помало стихає, хоч маку сіяти абсолютно не можна.

Цитрист грає дуже симпатичне потпурі з коломийок і циганських романсів, а при столику один грає „ультімо".

Цитрист робить довшу павзу, а при картах хтось робить увагу:

— Зовсім зле граєте!...

Цитристи, як відомо дуже чутливі і нашому артистові зачинають дрожати руки. Старається грати як найліпше. Біда тільки, що робить павзи.

Підчас одної з них знову кричить запалений тарокіст до свого партнера:

— Пане! Та ви граєте як швець!

Публика, що вже давно дусила в собі сміх, вибухає реготом.

Картярі здивовано розглядаються: що сталося, а артист силується, щоб не кинути цитрою між картярів.

Не зважаючи на те все, гумор публики помітно поправляється і вона видержує звушення далеко поза північ.

З огляду на те пропоную щоби на всіх того роду вечірках уставляти як найбільше картових столиків. Комітет повинен би навіть звертати програму гравців, ради того, що вони цілий вечір бавлять собою гостей.

Про виконавців програми — байдуже. Їм і так ніхто ніколи не платить, а дуже рідко коли дякує.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Вчорашне (55) число „Діла" сконфісковано за одно речення з передової статті п. н. „Свобода зізнання", за довший середущий уступ з паризького допису—статті п. І. Борщака про ревізію трактатів з 1919 р. та за статтю п. І. Лішинського, з якої викреслено майже половину тексту.

— **Ціна спірту.** Як відомо, міністерство скарбу означило ціну спірту (92 проц.): 55 сот. у гуртовім складі, без посуди. У продажі на роздріб літра не повинна перевищати 75 сот. З огляду на здорожування ріжними купцями подаємо ці ціни до відома покупців.

— **Фальшівники грошей.** На залізниці у Хлібовичах арештовано якогось практичного маляра Бендецкого, який від довшого часу фабрикував паперові гроші до спілки з братом та жінкою. Спосіб фальшування був дотепною фотографією при сильнім світлі, яку маляр переносив на цинкову плиту і робив клішу при помочі спеціяльного хемічного квасу. Винуватець признався, що пустив у світ з 150 банкнотів. Якщо всі мали би бути тільки на 5 зол., тоді він був дуже скромним, багато надійним „хем-ком".

— **До відома тих, що сплять надто довго.** Міністерство внутр. справ видало розпорядок, що треба зголошувати до санітарної влади всі випадки епідемічної сонлоти (encephalitis epidemica). Розпорядок обовязує на протязі 6 місяців; мабуть у переконанні, що навіть найбільше завзяті вороги сну зможуть за цей час виспатись.

— **Народи, що вимирають.** Єрусалим—колиска народів, стає їх домовиною. У ньому живуть нині останні нащадки чотирьох народів які вимирають, а саме: Караїтів, Самаритянів, Нисеїв, та Метавілів. З перших лишалось 60 людей, а других 150, а з останніх два села—3000 людей.

— **Новий середник проти чахотки.** У березневім числі льондонського „Medical Science" находимо статтю про ідеї данського проф. Мельгарда, який каже, що стирає сіль золота та настрій званa „санокризин", убиваючи бактерії чахотки. Отже, на його думку, треба найти спосіб, щоби людський організм міг без шкоди для себе приймати санокризин. У данських шпиталях зроблено вже вдатні досліди з цим новим серум.

— **Українські брилянти.** До пана Францішка Ц., старшого інспектора дирекції почт і телегр. у Варшаві, приступили на вулиці два незнайомі панки, пропонуючи йому купно брилянтів. Коли він відмовився, один із продавців ніби мимоходом кинув: „Це українські брилянти". Така рекомендація наелектризувала, щоб п. Ф. Ц. зразу заінтересувався брилянтами, які дійсно видались йому гідними близшої уваги. На пропозицію продавців усі трої пішли до ювілера, щоб дістати авторитетну оцінку дорогих камінів. Перед ювілерською крамницею стояв якийсь добродій без капелюха, який представився як пошукуваний ювілер; він оцінив два прекрасні брилянти на 1400 зол. Торг в торг — і щасливий п. Францішек прийшов у посідання двох „українських" брилянтів всього за 700 зол. Але вертаючи додому задумав ще раз перевірити вартість клейнотів. Тому вступив до особисто знайомого ювілера і тут з жахом довідався, що куплені брилянти є зі скла. Жаліти ошуканого нічого.

— **Свобода ч. 11 містить:** Ділом а не словом. — За зміну польських границь. — Шкільництво небіснає в практиці. — Деякі поучення в справі шкільної акції. — „Тифус", оповідання. — Протест проти целібату. — Поліційні тортури. — Вони і ми. — Важне. — Лист з Арґентини. — Бандитський промисл. — По широкім світі. — Новинки. — Під намітом шляхецьким. — Дописи з краю. — Відділ правної поради.

— **Пригадка.** Загальні річні Збори тов. „Народня Лічниця" відбудуться в понеділок 16. березня ц. р. у Львові в залі тов. „Зоря", вул. Вірменська 25. о год. 6 і пів вечером. 1—1

До відома Бережанщини!

В наслідок інтервенції Головної Управи У. П. Т. в шкільній кураторії, буде директор бережанської польської гімназії легалізувати підписи родичів на деклараціях жадаючих української викладової мови в тій гімназії щоденно від год. 12—1. Отсим взивається усіх родичів бережанського і суміжних повітів, що мають свої діти в бережанській гімназії, що би негайно зголосилися в Бережанах і підписали відповідні декларації. Для умокливлення евіденції, проситься про факт підписання деклярації повідомити Управу У. П. Т. в Бережанах.

Управа Кружка У. П. Т. в Бережанах.

З судової салі.

Розправа проти Коваленка й товаришів заочна!

В процесі Коваленка й товаришів, про який ми писали, а яка відбувається неявно, зайшов дуже цікавий та незвичайно характеристичний інцидент. Трибунал, як відомо, відкинув внесок оборони та домагання обвинувачених на відчитання акту обвинувачення в українській мові. Через те обвинувачені відмовилися на розправі від зізнань. Трибунал приступив до відчитування їхніх зізнань зложених перед слідчим судею. Оборона іменем обвинувачених спротивлялася відчитуванню зізнань в присутности обвинувачених, бо цього не допускає процедура. Через те оборона домагалася, щоби обвинувачених відпровадити до тюрми. Трибунал цьому спротивився і приступив до дальшого відчитування зізнань. Дня 11. березня обвинувачені не являються до розправи, бо відмовившися від зізнань, не мають потреби бути на розправі.

Розправа відбувається без обвинувачених зовсім заочно а вони сидять у слідчій тюрмі.

Пресовий процес.

Управитель школи в Куропатниках пов. Бережани, п. Ян Сеньчук, почувся ображеним на своїй чести дописами, поміщеними в грудні 1923 р. в „Ділі“ і „Свободі“, де видвигнено на денне світло його педагогічні практики зі шкільною дітворою та геройства в робленню перешкод українським громадянам при розпочатій будові церкви. Хоча наведені факти відповідали дійсности, п. Ян Сеньчук, Поляк найновійшої дати, бо ще за недавної української влади був українським комісарем, заскаржив тодішнього відповідального редактора згаданих часописів, п. Ол. Кузьму за образу „гонору“ і дня 11. марта цр. відбулася перед трибуналом присяжних суддів у Львові розправа з того приводу.

Обвинуваченого боронив адв. д-р В. Охримович. З огляду на те, що оборона переводить доказ правди і предложила цілий ряд свідків, трибунал відложив розправу в ціли доповнення слідства. Слід замітити, що частина присяжних суддів уважала відповідним задемонструвати свою кваліфікацію до сього рода громадянського обовязку заявляючи, що не розуміє української мови, та домагаючись, щоб оборонець промовляв по польськи. Так само заступник приватного позовника, адв. д-р Арнольд сказав, що українська мова для нього „язик обци“ і домагався польського товмача на розправі. Оборонець д-р Охримович покликався на своє право, запоручене польською конституцією, і в результаті предсідник трибуналу, радник Маліцкі перевів присяжним суддям зізнання обвинуваченого і промову оборонця по польськи.

Кто досі не прислав ще коляди на „Рідну Школу“ — зробить це негайно, бо инакше не буде поміщений у виказі коляди на „Рідну Школу“, який Головна Управа УПТ-ва на днях складає по громадам і повітам і оголосить у часописах. — Секція „Рідна Школа“ УПТ-ва, Ринок 10. II. пов.

‡ Посмертні згадки.

Михайло Якимович, суддя в Долині, помер 13. лютого с. р. З покійником зійшла у могилу людина в силі віку, що могла послужити свойому народові ще не один десяток літ. Покійний прийшов до Долини в 1913 р. і разом із иншими українцями брав живу участь в громадянському життю. Був членом усіх місцевих товариств, а що покійний визначався бистротою ума, енергією і підприємчивістю, то скоро його висунуло громадянство на чоло ріжних установ. Головував в місцевім кружку С. Г., у „Бесіді“, в кружку „У. П. Т.“, кооперативі „Самопоміч“. Коли піднято думку будови „Народнього Дому“ і в тій цілі покликано в 1923 р. до життя окрему кооперативу, то покійний теж належав до її управи. Сам точний, вимагав тої точности і від других. А хоч в послідних двох літах усунувся від проводу, живо інтересувався життям товариств, та своєю правною порадою ставав нераз у пригоді в громадських і товариських справах. Рідна школа мала в ньому особливо щирого прихильника. Ще день перед смертю вписуючи свій процент на „Рідну Школу“ з заінтересуванням випитував курзора про неї, та передчуваючи свій кінець сказав: „Це відай послідний вже мій процент на „Р. Ш.“. І справдилося його віщування, бо на другий день перестало бити його серце, підорване війною і лихолітом, полишаючи вдову і троє дітей. В. И. П.

Антонія з Рудницьких Лучаківська, вдова по гр.-кат. пароховї Павлі, померла дня 7. березня в 87. році праведного життя в домі сина о. Ярослава Лучаківського в Мостищі. В. Ї П. 1579 1—1

Зі спорту.

Вісти з Українського Спортового Союза.

Спортовий вечер і тяжко-атлетичні змагання. 25. березня цр. відбудеться в салі „Народнього Дому“ спортовий вечер. На програму складаються всі роди спорту, почавши від широко розповсюдженого копаного мяча, а скінчивши на мало знаних у нас: шермі та боксі. Між учасниками находяться знані наші спортовці, які крім місцевих рекордів, можуть похвалитися дуже гарними осягами на численних закордонних змаганнях. Одною з точок вечера будуть аматорські важкоатлетичні змагання (як закінчення V. Запорізьких Ігрищ). До змагань зголосилося велике число учасників, а між ними находяться знані з перед війни борці-змагуни, яких прізвища дають вже достаточну запоруку, що боротьба буде дуже інтересною і стоятиме на високому спортовому рівні.

Весь дохід з цього вечера призначений на фонд підготовки і висилки українських студентів-спортовців на загально-студентську олімпіяду, що відбудеться в 1926 р. в Римі.

Треба надіятися, що львівське громадянство заінтересується тим першим у свому роді спортовим вечером і громадною участю дасть доказ зрозуміння ваги розвитку нашого спорту.

Речинець зголошень до аматорських важко-атлетичних змагань, які відбудуться 25. березня біжучого року у Львові, кінчиться з днем 20. п. м.

Змагуни, які бажають взяти участь у тих змаганнях, а які до тепер ще не зголосили своєї участи, можуть зголошуватися на адресу: „Сокіл-Батько“, важкоатлетична секція, Львів, вул. Руська 20.

ОПОВІСТКИ.

Квартет Львівського Музичного Тов-а ім. М. Лисенка, під арт. проводом Ол. Шпаталінної.

Четвер 12. III. Коломия.
Пятниця 13. III. м. Заліщики.
Субота 14. III. м. Бучач. 1556 4—?

Український Наддніпрянський Хор Д. Котка.

У четвер 12. III. м. Дрогобич.
У суботу 14. III. м. Борислав.
У неділю 15. III. м. Борислав.
У понеділок 16. III. м. Дрогобич
У вівторок 17. III. м. Стрий.
У середу 18. III. м. Стрий. 1567

Український Наддніпрянський Хор під пров. Дмитра Котка збільшивши свій склад 10 співаками і підготовивши новий програм виїздить в перших днях квітня ц. р. на виступи до Кракова, Варшави, Познаня і Помор'я.

Перед виїздом хор дасть у Львові в салі „Народнього Дому“ (Рутовського 22) два концерти в днях 20 і 21 березня ц. р. о год. 8. вечером. Замовлення білєтів на Львівські концерти від 10 III. ц. р. приймає Народня Торговля (Ринок 26). 1567

З вищого музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові. Звичайний шкільний попис елєвів муз. Інституту ім. Лисенка відбудеться в пятницю 13. березня точно о год. 7·30 веч. в великій салі музичного Товариства, вул. Шашкевича 5. Вступ вільний. 1583 1—2

Народний концерт в честь Тараса Шевченка відбудеться у вівторок дня 17. березня ц. р. о год. 7. вечером у великій салі Народного Дому. Білєти куплені на день 8. березня є важними на цей концерт. 1—1

Фортепіяни, піяніна, фісгармонії дешево і на сплати. Цінники до диспозиції. Тел. 20—48.

КОНРАД КАЙК і СИН

Львів, Коперника 14. Лише 1-ма фабриката.

1584 1—10

Нозіа Калущина!

ВІЧЕ ПОВІТОВЕ

В СПРАВАХ ШКІЛЬНИЦТВА

скликає організація повітова на **день 18. березня ц. р. на 2 год.** пополудні до салі **„Народного Дому“**. Запрошується всю нашу духовну і світську інтелігенцію і всіх свідомих громадян.

Д-р М. Воробець в. р.

1580 *Д-р І. Сохацький в. р.* 1—2

Філія пр. Тов-а госп. „Сільський Господар“ в Городенці прийме зараз **АҐРОНОМА** з укінченими висшими студіями рільничими з окрема з практикою в обсязі молочарства. Зголошення слати враз з усліввями під адресою **Д-ра В. Кассиняна,**
1581 **адвоката в Городенці.** 1—3

По перерві викликаній відносинами воєнними, одержати можна знова славне, медалями світових вистав відзначене і від 20 літ всюди уживане натирання усмиряюче біль ревматизм як також всілякі ломання

„НЕРВОЛЬ“ д-ра ФРАНЦОЗА

в ТЕРНОПОЛІ. — Ціна фляшки 2 зол.

При надісланню згори переказом почтовим 20 зол. висилається 10 фляшок франко не числячи рівнож опакування. Дістати можна у всіх аптиках д-ра Францоза з маркою охоронною

1524 **Силач з молотком** 3-3

або просто від адресою

Д-р Ю. Францоз аптикар в Тернополі ч. 11

Заява.

Заявляю прилюдно, що я віяких позв для М. Фрайліха до „Діла“ не подавав, тимбільше що бандажист Фрайліх вже чотири місяці тому помер. За надужиття мого імени виступлю проти містифікаторів на судову дорогу.

У Львові 7. марта 1925.

о. Юліян Дзерович,
3—3 управитель укат. сем. у Львові.

Подяка.

Дня 2. березня 1925 р. відійшла від нас на віки найлюбіша жінка і наймиліша мати Иосифа Левицька. Тяжкий удар долі старалися нам облекшити Приятелі та Знайомі нашого дому, що поспішили зі своїми потіхами і помічю.

Дякуємо Нашому Священству: о. крил. К. Федоровичеві за провід, о. сов. І. Погорецькому і о. кат. Юл. Адріяновичеві за участь, а о. Г. Попелеві за взглядну промову на похороні, а в першій мірі місцевому пароховї о. сов. І. Лішинському, що на вістку про наше горе приїхав аж з далекого Берліна, щоб потішити нас у тих важких хвилях.

Дякуємо Хв. Тов-у „Союз Українок“ у Бориславі за участь і відпоручниці Тов-а Вп. пані Наконечній за зворушливі слова на кладовищі.

Дякуємо Хв. Тов-у „Боян“ за звеличання своїм прекрасним співом сумного обряду, а з окрема диригентові Вп. п. Дубові за його труд. Щоби хоч у части віддячитися за їх безкорисну жертву, складаємо 50 зол. на „Рідну Школу“.

Щиро дякуємо Вп. п. п. Ковальським за поміч і слова поради під час хороби і похоронів Покійної. Нехай їм Бог винагородить за добре серце і щиру душу.

Рівнож складаємо подяку Вп. п. п. Кудницьким і Капустякам за сердечну вимовність для нашого дому. Зокрема дякуємо Вп. п. Степанові Саєвкові з Дрогобича і Його Родині за чазове відступлення гробниці на зложення тлінних останків Покійної, і о. ..., а Вп. п. п. А. Максимовичеві і О. Наконечному за труди в уладженні похоронів.

Накінець дякуємо Громадянству Маленькі за чудовий вінець і Громадянам Борислава без ріжниці народности, що прибули в великім числі віддати останню прислугу Покійній та відпровадити її на місце вічного спочинку.

Роман Левицький, муж, Михайло, Ярослав, сини,
1575 *доч. Маруся, діти.* 1—1

Шиpіть наш часопис!

ВЕСНЯНІ ПЛАЩІ

НА СПЛАТИ

Станислава Вронського Сини, Львів, пл. Марійська ч. 10.

Дрібні оголошення.

ВИХОВАНИЙ за границею не маючи відповідно знакомства, пристійний, богатий власник більшого підприємства, середніх літ, ожениться з панною або вдовою з найбогатших українських кругів. Посередництво не виключене. Неявоними слати на адресу В. Комар, Львів I. poste-restante. 1563 2—3

ПАННОЧКУ, що за часів української влади в квітні 1919 працювала в канцелярії ДСВС II. від. — доповнення війська, прошу подати адресу. — Тома Котик, Філія Молочарського Союза Станиславів. 1576 1—1

DÜRKOPP-А машини до шиття поручає склад машин, Городецька 10 а.
1510 8—10

ПОШУКУЮ негайно совісного, рутинованого інструктора до ученика з V. кл. української гімназії, щоби основно переробив II. курс. Рекомендація вимагана. Ласкаві зголошення тільки до 18. н. м. Точна платня місячна після умови, до цего кошти подорожі, домашний харч, мешкання, прання, услуга. Адреса: Гр.-кат. уряд парохії Летня п. Медвижі к. Дрогобича. 1577 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Лікарсько-дентист. заведення

д-ра Шимона Раппапорта і Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/ІІ.

Пльомбування і вириванння зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. ПТ. урядовцям та студентам значна знижка. 1519 8—10

Інж. Ярослав СТЕФАНОВИЧ

авторизований цивільний інжинір будівництва і землеміp

Львів, вул. Наплінського 15.

(коло техніки)

виготовляє пляни і коштoриси будівель і обіймає їх виконання, виконує поміри ґрунтів і парцеляції, уділяє технічної поради і
1754 заступає перед властями. 2—3

Всілякі золотничі репарації виконується старанно тільки у МАНДЛЯ, Коперника 14. 1567 2—9